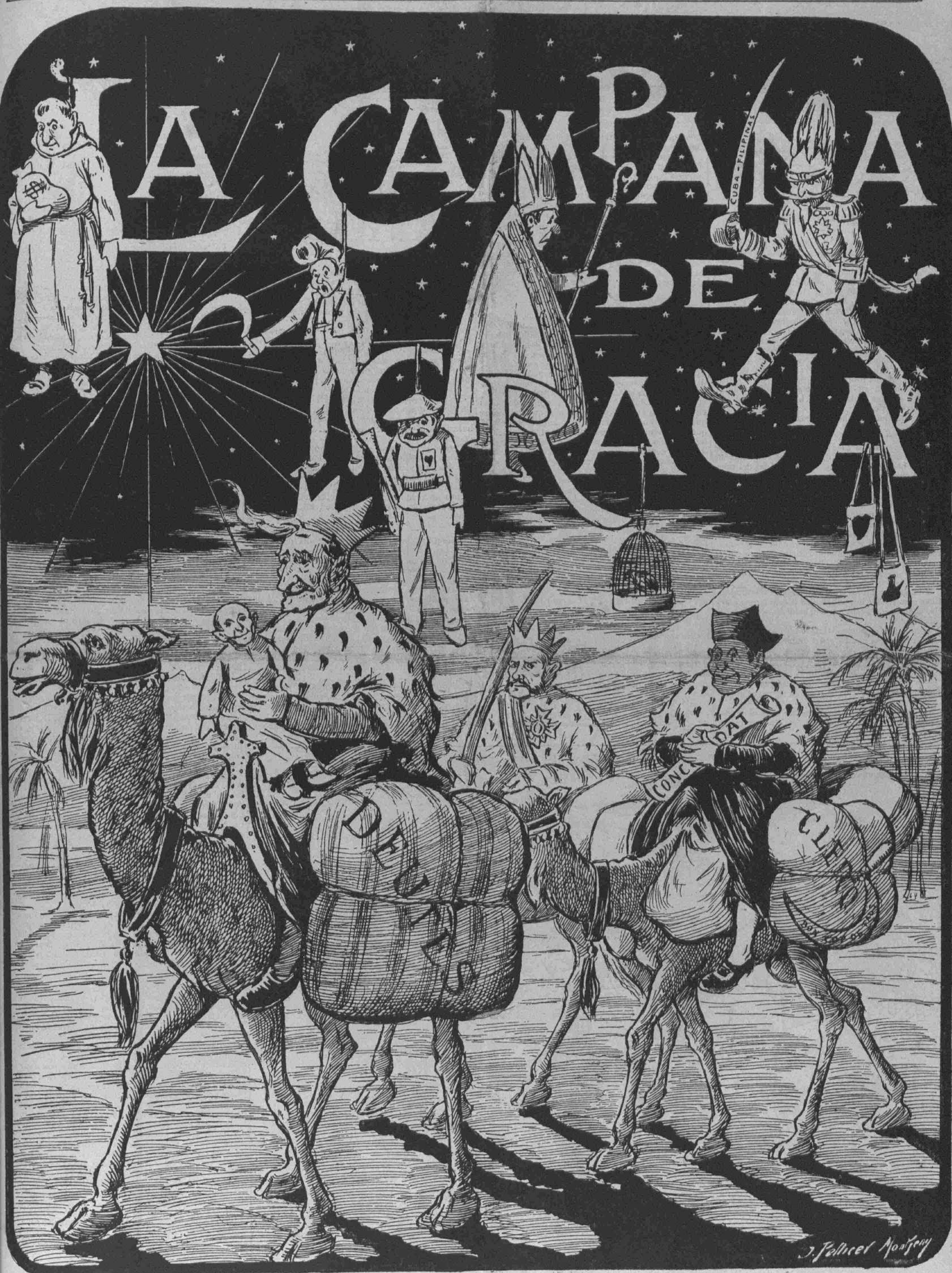

Els Reis d' enguany

DE DIJOURS A DIJOURS

Y vels'hi aquí que ja tenim els pressupostos aprovats y a punt de solfa. Al Congrés varen serho l' dia de Ignocents: may s' ha posat a Espanya una llufa més pesanta. A uns 1,000 milions ascendeix lo que ha d' esquitxar el país durant l' any 1902; 1,000 milions que al cap-de-vall sortiran de las suadas del poble treballador. Quants ignocents sacrificats! Ni 'la del rey Herodes.

Els pressupostos y ciertas facultats per obtenir crèdits extraordinaris, tot li ha sigut concedit al govern, sense regateigs ni discussions, especialment en els últims dias de la legislatura. Quins polvos de fer seguir haurà empleat en Sagasta pera lograr la aquiescencia de las oposicions? Vágintho á saber!

Lo que si está fora de duptes, es que ab resultats per aquest isfil ye demostrantse la completa inutilitat del sistema parlamentari, a lo menos tal com avuy se practica.

Al Senat ha succehit una cosa encare més edificant.

Cremat el senador vitalici Sr. Rivera, porque no s' han aprobat encare las actas de Madrid, una de las quals posseheix un seu fill, estava resolt a demanar votació nominal a cada una de las partidas del pressupost. En vá se li varen fer tota mena de observacions, com á bon pare de familia, contestava:—Primer es el meu fill que tot.

Per inutilisar la seva táctica obstruccionista, el govern apelá a una estratagema. Durant la sessió en Sagasta va enviarlo á buscar: ell prou se resistia á anarhi; pero foren tan reiterats els recados que anava rebent, que per últim sorti del saló de sessions, recabant avants de 'n Montero Ríos, la promesa formal, de que en tant qu' ell presidís no s' votarian els pressupostos en bloch, durant l' ausencia del senyor Rivera.

Y en efecte: no s' votaren presidint en Montero Ríos, sino l' Egüillor, puig aquell li cedi la presidencia. Y quan en Rivera torná al saló de sessions, tot estava llest.

Aprenquin els gitanos l' art de las trastadas, en la catèdra que han obert els venerables avis de la patria.

Aprobats els pressupostos dintre del periodo legal que es lo que s' tractava de demostrar, las sessions han sigut suspesas baix la fórmula de «Para la próxima se avisará a domicilio.»

Suposan alguns que serán reanudadas el 20 del actual janer; pero tal vegada en Sagasta no será tan

amatent, en aixó de buscarse mals-de-cap. [Es tan cómodo gobernar sense la intervenció de las Cortes!]

Se deya, que á consecuencia de las campanyas antidinásticas de *El País* y dels diputats joves de la minoria republicana, l' home del tupé no s' trobava gayre ben acullit en ciertas elevadas esferas; pero á ningú se li oculta que avuy per avuy no hi ha medi humá de sustituirlo. La llantia fusionista te oli per fins que s' realisi la coronació del rey. Y en Sagasta mostra gran empenyo en arribarhi ab l' actual ministeri, tal com está constituhit.

En vá l' duch de Veragua, per centésima vegada, volia dimitir per no haverse'l aprobat un crèdit que demanava: en Sagasta l' ha agafat pels faldons y l' ha tornat á clavar de cul á la poltrona. Y l' ministre está avuy més quiet y resignat que may.

Qui ha donat una tremenda reliscada, pero per xó sense anarse'n de bigotis, es el general Weyler. El ministre de la Guerra es com la joguina aquella del soldat borratxo, que s' tambaleja y no cau may per tenir en els peus una placa de plom. En Weyler hi porta una gran placa de desprecupació.

Son decret sobre l' matrimoni dels militars, expedid sense intervenció de las Cortes, ab tot y involucrar, en materia matrimonial, un atentat á la legislació civil y canónica, ha produhit disgust y censuras en gran. Entre otras cosas estableix que tot militar que vulgui contreure matrimoni, deurá passar per qu' s' prenguin informes secrets de las condicions morals de la seva núvia, avants de donarli ó negarli l' permís corresponent. Aixó es senzillament odiós.

Y á pesar de tot en Weyler que legisla sobre punts tan graves, per medi de decrets, sembla haver declarat que s' atindrà á lo que las Cortes resolgün quan votin las reglas necessarias pera la seva aplicació.

La mera pretensió de apoyar un decret en una ley de aplicació del mateix, es la subversió mes completa de las facultats legislativas dels poders públics. Las lleys las fan els cossos legislatius; al poder executiu li competeix posarlas en planta. En Weyler pretén ferho al revés, ab la idea, sens dupte de realisar el primers ensaigs de dictador.

Peró ja li dirán com á las pllassas de toros «No lo entiende» y no será aquesta la primera vegada que recli.

La huelga dels obrers barcelonins del art metalúrgic, á la qual ha seguit la dels carreters, amenassa propagarse á altres oficis.

A l' hora qu' escribim las presents ratllas, la guardia civil patrulla pels carrers.

Y no falta qui tem que tornarem á alló tan deliciós, sobre tot per la premsa, de la suspensió de las garantías constitucionals.

PEP BULLANGA

ANY NOU

VANTS que tot, desitjem á nos-tres estimats lectors un felis any nou, ab molta salut y alegria, si es que l' alegria y la salut son, posibles en aquesta Espanya malalta y desbaratada.

Peró de totas maneras que consti l' nostre bon desitj.

Ve succehit ab els anys lo que 'ls francesos diuen: *ils se semblent et se ressemblent* (se semblan y s' reuneixen). Ab petites diferencias que no arriban á alterar la seva naturalesa íntima, presentan tots si fa no fa la mateixa fesomia.

No es de creure, donchs, que arribi á ser de millor condició l' que acabem de inaugurar, que l' que á las dotze de la nit—ó á las vintiquatre atenentnos al horari oficial—deixarem enterrat el dimars dia 31 de desembre.

Perque si bé passen els anys, no passen ab ells els vicis y debilitats dels homes, las concupiscencias dels que manan, la resignació mansa de un país cada dia més explotat y cada dia més perdut.

Tal fou l' any 1901 com será l' any 1902, si es qu' encare no resulta pitjor, porque las malalties crónicas de carácter incurable, sempre tendeixen á agravarse.

Fou en Silvela qui en calitat de padrí, portá á las pilas baptismals l' any primer del segle xx: la colla dels titulat conservadors se repartiren els confits del bateig, procedents de la confiteria Villaverde y Companyia.

Alguns mesos després, desaparegueren de la escena empudegats, mitj asfixiats per l' encens del clericalisme que 'ls tapava 'ls esprits, deixant el puesto á la colla dels titulat liberals.

Per aquest motiu es en Sagasta qui 'ha fet l' ofici de padrí del any según del segle xx: Ell l' ha portat á batejar, y á son càrrech ha corregut la repartició de las lleminaduras procedents aquesta vegada de la casa Urzáiz y Companyia. Perque, aixó sí, cada colla té l' seu confiter predilecte.

No hi ha sino que cada any augmenta l' import de la xella, que ha de saldar el país, vulgas no vulgas, ab la suor del seu front, ab la sanch de las sevas venas y fins ab la bilis del seu fetje. Cada any li presentan els comptes y cada any els comptes son

més crescuts. Ara mateix li demanan una friolera: mil milions de pessetas pel cap més baix. Una suma espantosa que s' ha de gastar sense profit pera enbrir compromisos y satisfacer exigencias de un régimen ruinós y despilfarrador.

El régimen sembla una gran fanguera formada ab la sanch y las llágrimas dels espanyols, en la qual el país hi está empanenagat fins á la nou del coll. Quants més esforços fa pera sortirne, més s' hi enfonza.

Per una raresa inexplicable l' edifici de las institucions s' aguanta en l' ayre sobre l' buyt del abisme, en lloch de tenir sos fonaments com tots els edificis, assentats sobre una massa sólida.

Vegis, sino, quinas son las foras que l' aguantan, y s' trobará qu' están exclusivament representadas pels que viuen á expensas de la nació.

En altres paissos, l' agricultura, l' industria, l' comerç, la producció, l' activitat, la ciencia, las arts, el progrés en totas las esferas, son els punts dels gubens y de las institucions, constituheixen els elements vitals de las mateixes, y ab ellas viuen en una perfecta y indigregable compenetració.

Aquí al revés. Els que s' afanyan, els que treballan, els que produheixen, viuen condemnats á una especie de servitut á utilitat dels explotadors del pressupost del Estat. Havent de ser amos están reduhits á la condició de sers de una rassa inferior, dominats per una nova encarnació del vell feudalisme. La major part de lo que produheixen está destinat á engraxar als que s' han erigit en senyors de la terra espanyola.

Y la coneixen bé aquests nous senyors feudals la manera de anar sostenint la seva iniqua explotació!

Comensan per dificultar l' il·lustració del poble, escatimantli la ensenyansa. Y en cambi l' entregan á l' infecció del clericalisme fanático y embrutidor. Toleran gustosos que las ordres monásticas, com una pesta negra tot ho invadeixin, y destinen més de 40 milions de pessetas al sosteniment de las gerarquias eclesiásticas de un culte religiós, que per altra part no presta un sol servey als particulars sense cobrarlo.

Aixis una forsa pel país completament negativa, se converteix per ells en un poderós apoyo.

De la mateixa manera y obehint á idéntics propósitos, converteixen en una especie de pensionat la forsa pública de Guerra y Marina. Gastant en el sosteniment de un personal excessiu lo que hauria de invertirse en organizació seria y elements adequats, unas institucions creadas per estar disposats á la defensa del país, quan se necessitan resulta que no serveixen. No viuen més que per carregar els fusells ab cigrons.

Un'altra forsa negativa pel país, convertida en un gran apoyo dels governants.

Ve després la càfila immensa de las classes passivas, favorecidas ab sous y pensions, y l' conjunt de monopolisadors, com el Banc d' Espanya, l' Arrendataria de tabacos, l' Arrendataria dels mistos, la Arrendataria de las sustancias explosivas, la Transatlántica que s' xalan á expensas del infelís contribuent... Conjunt de foras negativas y apoyos de idits dels que manan.

Sequeixen els acreedors del Estat, els que viuen senzillament de tallar el cupó, y l' aixam de agiotistas qu' explotan las oscilacions dels valors públics per improvisar quantiosas fortunas. Forsas més negativas al bé y á la prosperitat del país no poden existir, y son en cambi 'ls punts més fermes de las oligarquias que remenan las cireras.

A cada nou déficit del pressupost, á cada nou empréstit que s' contracta, á cada nova emissió de paper que s' fa, va en augment la importancia y l' número de aqueixas foras. Per un contrasentit que ratlla en sarcasme, succeheix que quant més s' ompla la casa d' esquerdas, més-fora apareix y més tranquils semblan estar els que l' habitan.

Las institucions están tant més seguras, quantas més trampas fan, quantas més dentes tenen contrets.

Peró, si bé s' mira, s' veurá desseguida que 'ls seus interessos están diametralment oposats als interessos del país, porque no son ellas, sino l' poble, qui al cap-de-vall, haurá de corre ab totas las consecuencias del desastre.

¿Y es possible que tothom esperi ab flemática indiferencia que aquest cataclisme sobrevingui, com una imposició inevitable de la negra fatalitat?

¿No hi ha medi de arrancar als espanyols al enervament de que s' troban possehits?

¿No hi ha un remey que curi las flaquesas de la voluntat?

Si tots els enemichs del régimen, que son avuy més del 90 per cent dels habitants d' Espanya, tinguessin sols una espurna de previsió, cessaria com per ensalm, aqueix desconcert de las opinions particulars, que fa que cada hū preconisi un tractament distint, sense que ningú s' decideixi á ensajarne cap, ab la deguda resolució.

Ab sols pensar que las nacions no han de ser patrimoni de cap poder permanent, ni materia explotable de un parell de pandillas de vividors que per lo que 'ls interessa s' posan al seu servey: ab sols tenir en compte que l' poble que vol es lliure, buscara tothom en las solucions republicanas, lo suficientment elásticas pera plegarse á todas las necessitats públicas, una afirmació vigorosa, que tiraria á terra, fet runa l' actual artificio.

Llavors, per fi, brillaria un any qu' en res se semblaria als seus antecessors.

Y ab aquest any nou, podriam empendre ab pas segur, els camins de una vida nova.

P. K.

Entre l' any vell y l' any nou

DON PRÁXEDES:—¡Digali tonto!... Qui día passa, any empeny.

Dibuix de J. Robert

PROPÓSITS

No: ara si que va de serio. Any nou, vida nova. Prou apatia, prou indiferencia estúpida; prou bagarrejar. A treballar de ferm per la República.

Una propaganda activa, constant y enérgica alsarà de nou el decaïgut esperit del poble. La ploma y la paraula no deuen estar en vana ni un sol instant, perquè un minut perdut vol dir un any de retràs en la consecució de nostres ideals.

Es precis no adormir-se y predicar de una manera eficaç y seria entre las masses, pera treure dels cervells algunas ideas falsas y perturbadoras que 'ls hi han ficat uns quants reaccionaris disfressats de gent de bé.

No: el partit republicà no està dividit. Demostrem-ho a qui afirma lo contrari agrupantnos, llimant diferencies fins a coincidir y fonde'ns en una sola aspiració, olvidant antichs rencors que no han tingut may fonament serio, no sostenint altra competencia que la de veure qui es mes abnegat. La recansa d'abandonar un gefe prestigiós ja no 'ns lliga la voluntat. Els gefes han desaparegut y ha quedat l'ideal comú a tots. Combatém junts a la sombra d'una sola bandera.

El partit republicà no es partidari del centralisme enervador de quin jou se queixan ab rahó las provincias. No ho ha sigut may. L'autonomia estava escrita en tots els programes republicans y l'assemblea de Reus va fer constar prou bé aquesta coincidencia absoluta en punt tan important. Ningú, ab tanta constancia com el partit republicà, ve combatent la repugnant política qu'hem convingut en anomenar *madrilenyista*. No 'ns cansém de repetir aixó a tots aquests republicans que ab tanta lleugeresa han deixat a recó sas ideas avansadas, enganxantse a l'am reaccionari al mossegar l'esqué regionalista.

El partit republicà no es un perill per cap interés legal. Qui inspihi sos actes en la justicia no ha de témer res de la República, que sols abolirà els odiosos privilegis, els repugnants abusos, els escandalosos agis, els criminals fraus y tot alló que injustament beneficia a quatre poca-vergonyas en perjudici de la massa general. Els honrats, els bons, trobarán en la República la tranquil·litat pera sos esperits y la ferma salvaguardia pera sos interessos.

La República es possible demà mateix. A qui 'us diga que la forma republicana no pot ser a Espanya perquè no hi ha republicans, digueuli que va equivocat; preguntéuli si ell n'es y 'us dirá que sí. A Espanya hi ha republicans; ho es tothom. ¿Qué serian, donchs? Monárquichs no, perquè la monarquia

no conta ab la simpatia ni dels que medran a la seva sombra.

Es imprescindible ésser republicà si 's vol la llibertat de las regions. Qui vulgui el bé de Catalunya ha de treballar primera y principalment pera enderrocar aquest odiós régimen que serveix d'encetall al capdell caciquista. La monarquia no pot donar cap mena de llibertat perquè li va la vida, y com que per ara no te ganas de suicidarse, se l'ha de matarsi 's vol conseguir llibertat en qualsevol sentit.

La peresa y el quietisme en que ha viscut fins avuy el partit republicà han sigut causa de que prenguessin cos las calumnias, els despreis y las mentidas que han abocat en contra d'ell els elements jesuitichs. Torném a la vida y demostrém de una manera ben clara y evident la veritat indiscutible de que fora de la República no hi ha salvació pera la llibertat de Catalunya ni d'Espanya, pera 'ls interessos dels catalans ni dels espanyols, ni pera la vergonya y dignitat de tots.

Any nou, vida nova. Que no siguin com cada any aygua de borratxas aquests bons propòsits.

JEPH DE JESPU

A MERCURI

Qui firma aquestas ratllas, domiciliat en lloch, perquè no mes de passó se troba en aquest mon, gosant ab molta ditxa de tots els drets y 'ls torts que son las grans conquistas de tots els espanyols, com rebre garrotadas y falsejarli 'l vot, pagar per retruch totas las grans contribucions, ab lo degut respecte que a vos us correspon, sabent que duheu el cetro del any mil noucents dos, contant ab la justicia que deu ser vostre nort, humilment vos presenta aquesta exposició:

Doneu als vostres súbdits lo que 'ls hi correspon, fent que las lleys sols tingan una interpretació y aquesta sia sempre igual, justa per tots.

A aquell que un llonguet robi perquè compra'l no pot, lo castich sia darli un pa ó dos de crostons, y al que sab transfeixer

en els polítics jochs, vegétseli las trampas mal fetas, dos milions ó tres, que no s'hi posa á ferho per mes poch, haveu de condemnarlo á la restitució deixantlo sense un céntim y dubentlo á can Simon á veure com s'atipán, sens darli á n'ell ni un mos.

Fer perquè 'ls propietaris minvin sas pretensions fent casas menos altas y de lloguer mes poch, que alsantlas com las puján sens consideració, serán precisas alas per viure á dalt de tot, ó bé emplear la màquina que inventará en Juandó.

Feu que 'ls que venguin donguin lo pes que correspon; feu que no 'ns falsifiquin els aliments en lloch; feu que 'ls frares y monjas y altres d'aquest rengló que viuen y 's recrean a la salut de tots, s'acabin d'una volta puig la gran religió dels homes es que sia útil el seu esforç y qu'ellas se transformin en mares de debó.

Feu que 'l treball del pobre sia ben correspost; feu que 'l ricatxo egoista se torni generós; feu que aquest any ens vingui la regeneració encar que 's necessiti un daltabaix ben gros. Gracia que pot ben fernes vostre magnánim cor y que alcansar espera

SIMON ALSINA Y CLOS

EL PESSEBRE DE DON PRÁXEDES

No ho sabian?... Donchs sí, senyors: aquest any en Sagasta—ja ho diu el ditxo: *dos veces niño*—ha volgut fer pessebre.

En va la seva familia tractava de treureli del cap, fentli observar que de *belens* prou ne té ab els que cada día s'arman entre

'ls seus indisciplinats ministres. Lo mateix que si ho diguessin al duch de Veragua—qu'es com dirho á la paret. ¡Tretze son tretze! Vull pessebre, vull pessebre y vull pessebre.

—Pues, fes pessebre, y si després els diaris republicans se'n riuen, tú t'arreglarás.

Don Práxedes va cridar a n'en Pau Cruz, qu'es un minyó que li fa de secretari y se li cuyda de todas las mecánicas.

—Pauhet, tinch el gust de participarte que vaig á fer pessebre y que conto ab tú.

Y va explicarli 'l seu plan.

Lo que l'home del tupé volia, no era un pessebre vulgar, d'aquests que s'arman ab quatre suros y un grapat de molsa. El seu propòsit era engiponar una cosa ben bonica, que tingués sombra y que al mateix temps—aixó era lo principal—no li costés cap quarto.

Espavilat com ell sol, en Cruz va calarli inmediatamente l'idea.

—Lo que vosté vol—va dirli—es formar un pessebre... patriótic, que representi la patria.

—¡Aixó mateix! Veyám, tú que tens imaginació y has sigut fuster ¿cóm ho arreglarías?

—En primer lloch necessitém una taula gran.

—Ara que 'l Congrés está tancat, podém utilizar la de la presidencia. En Moret es amich, y no dirá res.

—Ja tením taula. ¿Fondo? ¿Quín hi posarém?

—Encare que poch, crech que 'l ministre d'Hisenda 'n té alguns...

—Es que convé que sigui blau.

—Déixat de cosas: encare que no ho sigui, al sentirnos á nosaltres s'hi quedará desseguida.

—Bueno. De fustas no 'ns en faltan. Utilisarém aquestas que ara s'han descubert al arsenal de la Carraca y que l'Urzáiz se fa l'illusió de véndreselas per no sé quants milions.

—¡Pobre Angel!... Es un verdader ángel.

—¡Calli! Ens servirà: 'l posarém sobre 'l portal del naixement, sostenint aquell llas que diu: *Gloria in excelsis*...

—Laus Deo: ja me'n recordo. ¡Ah! Hi vull un riuhet.

—Per aygua no s'espanti.

—Dirém al ministre de Marina que 'ns en envihi un parell de galledas.

—Suros no tenim, crech jo.

—¿No?... En aquell recó encare hi ha d'haver tots els taps de las ampollas de xampany que 'ns hem begut aquesta temporada.

—De lo qu'estém bé es de figuras.

—¿Bonas y d'efecte?

—¡Magníficas! Comensí á contar: l'Aguilera, ar-

Després de l'aprobació dels pressupostos

Mil milloys

—¡Que bé hi descansa ara un hom sobre aquest matalàs!.....

Dibaux de J. Prilicer Montseny

Tractantse de Reys

L' ideal de LA CAMPANA.

Dibuix de R. Miró

«alde de Madrit, una figurassa... hasta allá; en Weyler, que ben disfressat, resultarà un pastor admirable; en Moret, en Montero Ríos...
—Aquest es molt vell.
—Pero no té res trencat, y fins presenta cert ayre de época: sembla un juheu autèntich.
—¿Arbres y arbustos?
—El ministre d' Agricultura ens en facilitarà alguns. Ja li diré que 'ls carregui al capítul de calamitats públiques.
—Vull que hi hagi un parell de pescadors.
—Pescadors ray! Ara que hi ha tants marinos en vaga, no 'ns faltaran pescadors; y d'aquests que pesquen depressa, per la gracia de Deu.
—¿Y polla, 'n tindré?
—Tanta com ne vulgui. Demanés gra, potser no seria tant fàcil.
—M' agradaria que hi hagués algun porch.

—Aixó, en Maura, qu' es mallorquí: ja li diré que 'ns en fassi venir mitja dotzena.
—¿Y caballs, burros, matxos?
—¡Uy!... Caballs, matxos y sobre tot burros, demani, no 'l acabarà.
—Seria molt convenient que hi hagués alguna dona rentant, algun cassador, un pagés fent llenya...
—Un pagés fent llenya!... ¿No li seria 'l mateix un polissont clavante? D'aquests ne tindríam a des dir.
—M' es igual. Lo qu' has d' arreglar ab preferent cuydado es lo dels tres reys.
—¿Els posarém a caball ó ab automòvil?
—Com a tú 't sembli; pero que no 'ls toqui l' ayre, que si n' hi havia algun de delicat...
—Déixiho per mi. Comprench perfectament la seva intenció y espero poguera realisar sense grans dificultats. Al cel ¿qué hi vol? ¿Sol ó estrellas?

—¡Estrellat, ben estrellat!... Resultará mes simbólich y mes espanyol.
—També necessitarém uns quants conills.
—¿Ja 'n trobarás?
—Prou! Hi ha mes de cent setanta diputats de la majoria que no han sortit de Madrit.
—¿Y béns?
—Fugí! Per aixó si que qualsevol espanyol es bó. No hem de fer mes que baixar al carrer, y 'n trobem á remats.
Y per aquest istil van anar don Práxedes y en Cruz organisantse 'l pessebre.
Lo únich que ara 'ls falta es un *niño* pel naixement. A copia de buscar y rumiar, crech que havian pensat ab el nostre arcalde, que ben afeytadet sembla que 'ls hauria vingut de perilla.
Pero diu que 'l senyor Amat s' hi ha negat terminantment, declarant qu' ell no 's deixa pendre 'l pel,

ni que sigui pera fer de Jesuèl al pessebre del seu jefe polítich.

A. MARCH

NIT DE REYS

—Mamá, aixequémnos que ja es hora d' aná á mirar que hi ha al balcó...
—No encare, fill; fa un fret que gela, la nit es negra que fa pó.

—¿Que son els Reys aquets que passen?
—No; son obrers, son gent del camp; cantant un himne, mitj borratxos, van distrahent la seva fam.

—¿Y no 'm pendrán la sabateta?
—Si ho fan, darém gracias á Déu.
—¿Qué voléu d'í?... ¿Y de qué las gracias?
—De qué no t' hagin pres el péu.

L' estrany silenci del defora va destruint la ilusió. Els Reys no passen; y l' insomni s' ha apoderat del infantó.

—¡Pobret de mí,—dijó,—si 'ls nens pobres, bo y deturantlos els camells, els han robat lo que 'm portavan, per repartirho tot entr' ells...!—

MAYET

l' hora en que escribim continua ab més empenyo que may la huelga dels obrers del art metalúrgich y comensa la dels carreters.

Una y altra tenen per motiu el legítim desitj dels obrers de millorar las condicions del treball. Al nostre entendre no demanan res exagerat, res tampoch que s' aparti de la rahó y de la justicia. Y si 'ls patrons ho miressin fredament, no farien guiar per més temps una resolució que tornés la pau y la tranquil·litat á un gran número de famílias desesperadas, y la normalitat á Barcelona.

Ja sabem que aquesta mena de qüestions sol envenenarlas casi sempre la passió y l' amor propi; pero tant l' una com l' altre son mals concellers, que raras vegades conduheixen á resultats pràctichs.

Plomejant y cantant es com deuen resoldres totas las qüestions que sobrevinguin entre 'l capital y 'l treball. La persuasió filla del estudi y del càlcul produhirá sempre millor efecte que l' afany de imposició.

Pensin els patrons en que la vida del treballador va sent cada día més dura, y no vulguin per res del mon veure en ells el forsat servilisme del esclau, sino més bé 'l zel y la bona voluntat de uns cooeradors contents de la seva sort. Ab mostrats repetidas de mútua consideració es com poden anarse llimant en la práctica las aspersiones del espinós problema social.

Per últim sembla que la justicia ha determinat pendre cartas en la mort del nen Paco Llebrés, deguda als mals tractes que li inferiren des *piadosas* germanas de una escola de la Barceloneta.

Millor hauria sigut que la Justicia s' hagués tret la vena dels ulls, quan la pobra criatura encare vivia... Pero, en fi, més val tart que may, si hi ha, com pensém, el ferm propòsit de exigir la més rigurosa responsabilitat á las que se n' han fet mereixedoras, sense que 'ls hi valguin, com á tapa-bruts, els hàbits monacals.

El próxim diumenje s' efectuará la manifestació cívica, en honor dels mártirs que en defensa de la legalitat republicana, sucumbiren l' any 74, en la renyida acció de Sarriá.

Totas las agrupacions republicanas de Barcelona s' han posat de acort, al objecte de donar al acte una importancia extraordinaria, com no havia tingut en els anys anteriors.

Y es perque may com avuy hi ha hagut tanta necessitat, de demostrar el desvetllament de l' opinió

FOLLETÍ LITERARI
IMITANT Á QUEVEDO

Con esto, y con gastar mucho Calepino sin qué ni para qué, serás culto y lo que escribirás oculto y lo que hablarás lo hablarás á bulto.
Discursos festivos. — QUEVEDO.

L' AGULLA DE NAVEGAR DELIQUESCENCIES; AM LA RECEPTE PERA FER OBRES D' ART EN UN SOL DIE, I ES PROBADA; AMB EL CONEIXEMENT PUR DE LA IDEA PURA. — L' HARMONISACIÓ DELS COLÓS AMB ELS SOROLLS, AMB ELS GESTOS I AM LES IDEES; I ALTRES COSES MOLT ÚTILS QUE VEURÁ 'L CURIÓS LLEGIDOR.

RECEPTE

Si vols ser Modernista en un sol día la jeri (estudiarás) gonsa següent:
La dolça solitud, l' esllanguiment, el gris Suprem. Desmai que 'l cel envia, lo llumós, lo somort, la melangia, aquell cel blau, ben blau, d' un blau decent, la neu que va caient... caient... caient... l' ambient trist i un to mate d' alegria.
El lliri cap-ficat, les flors coll-tortes, el perfum virginal, la Nit eterna, l' aclaparament dolç que 'ns ubriaga, la blava sensació, les fulles mortes, les fudes, l' humitat, la llum interna, la consciencia, l' No-Ser i l' Està 'n vaga.

Aquests son els ingredients que més s' usen en la confecció dels cataplasmes modernistes. Hi han ademés, les tardes assolaiades i els rumors fregadigos de la nit, que en-

care fan el seu efecte, aixís com també les ànimes encostipades donen sempre un bon resultat. Hi há qui prefereix les ànimes concioses.

Els cent mil ulls de l' Infinit han rebut un cop mortal dels continuadors de l' obra d' Oscar Wilde, jefe dels estetas. No sé qui feu notar que 'l nom d' Oscar era simbólic per ser una anagrama de Rosca. Francament, no hi veig... el símbol.

En cambi tenim la bonesa, la magresa, la humidesa i la bestiesa, que son d' un efecte sorprenent.
Lo somniós, lo sorollós, lo llumós i lo seriós, es de lo últim que s' acaba de rébre.

Dels Tons blavencs i dels Paus grisencs, ja no cal parlar-ne.

Amb els elements apuntats ne té de sobres l' aprenent de modernista pera dedicarse al cultiu de la Poesia Nova, i pera que se n' convenci, a continuació n' hi poso una altament subjectiva, confeccionada segons la recepta que acabo de donar.

**

EXEMPLE: DECADENTISME

CAP AL TART . SE SENT L' ART

Els últims raigs de sol...
Els últims raigs de sol am greu gaubansa se van fonent... fonent... Es l' hora trista.
Les ànimes malaltes senten un benestar coló de somni; nebuloses divaguen en la immensa regió de llum i ritme.
Tot dorm! Tot calla!
I en mig la solitud, dolces, se senten monótones dringar les gotes d' aigua; els rumors invisibles de la Terra destríen oracions, confosos, blavass...
Els lliris se coll-torçen i l' ambient perfumat, tebi, envolcalla la inconsciencia somniosa de l' artista que s' estreimeix de gust... mig plora... i calla.

I quan l' aprenent de modernista — que procurarà no passar d' aprenent, si vol ser modernista de debó, — hagi escrit una poesia com la que va de mostra (que dit siga entre nosaltres, es un model del género), ja pot començar á riures d' en Maeterlinck, de 'n D' Annunzio y de 'n Gual. I, si ho fa d' un modo seriós, ó bé sab ferho veure, 'ls modernistes més vessànichs i megalómanos, se li treuran el barret, i 'l saludaran amb admiració.

Esto es más fácil que pedir prestado.

Puig no haventhi més en tot quan escriuen els modernistes — els neules, vull dir jo, — que *deliquescencies*, *esvahiments*, *desmaís*, *perfums de verge*, *fudes enfabades*, *somnolencies vagoroses* i versos coixos, li bastará al aprenent recullir i barrejar els elements que van en la recepta, cuidant de no tenir cuidado al ferho, perque li surti la obra acabada i a punt de il·lustraria el dibuixant millor ó Pitchot que 's conegui.

**

LA SENSACIÓ I EL COLÓ

La última paraula del refinament decadentista, es, sens dupte, la harmonisació dels colós am les idees, am les sensacions anímiques, amb els sorolls i fins amb els moviments. En una paraula: determinar els matisos de lo abstracte i de lo intangible.

El llenguatge, am tal motiu, s' ha enriqueit maravellósament, trobant frases fins pera determinar les sensacions més boiroses i indeterminades del esperit.

Sapigut es que las colós, com la musica, tenen infinites tonalitats, que segons els decadents, aplicant aquestes en les també infinites gradacions sensuales de l' ànima, poden donar una idea justa de la intensitat emotiva de les meteixes.

La teoria aquesta té antecedents històrics, á jutjar per algunes expressions que encare conserva 'l poble.

Les dones i els botiguers de robes son els primers en regoneixe que hi han colós uns més *soferts* que altres. Tothom sab que un anémic té un coló trencat, lo mateix que sabem tots lo qu' es passar la pena negra, i ja es molt

vell lo de que las il·lusions son de coló de rosa. Coneixém els *quintos blaus* y sabem distingir desseguida la verdó d' un xiste.

He sentit á dir á molta gent «que fulano té la veu blanca» volguent significar que l' individu aludit té una veu escanyolada, débil, com si diguessem una *Veu... de Catalunya*.

Lo del coló de gos com *fuig* és una altre de les probes de que hi hagué en tot temps qui sapigué veure el coló fins en els gestos i en els sorolls.

¿A aquella expressió tan vulgar del *caminar blau*, no es un dato que corrobora un origen de la teoria? No 's pod negar que l' *caminar blau* té gran analogia amb el *andante morat* d' aquell bleda.

I aquí van, per acabar d' una vegada, las combinacions que a copia de molts estudis han fet els decadentistes mes celebrats, i que 'l aprenent de modernista podrà aprendre de memoria.

Per are tenim pensaments grisos, idees grogues, duples blaus i pressentiments negres.

El coló verd, en altres temps símbol de la vida fecondant, avuy determina las sensacions desagradables i els dolors físics. El verdet ja sabem qu' es *venenós*.

En la escala *psiqui-cromática* s' hi contenen dos *verds* de caràcter totalment oposat: l' *Umbert* es casi desconegut, i l' altre verd, el conegut de tot hom, es el *vertmúst*, quinas qualitats aperitivas ningú ignora.

El coló roig, per regla general, determina les passions fortes i les grans sacudides nervioses.

Hi há el roig *rabios*, el roig *indecis* i el Roig Ensenat, (dibuixant catalá).

No continuó, loh, nou Adeptes del Decadentisme! donante la *lluna* sobre las demés colós, perque veig que seria cosa de deixarte blau.

I el blau ja sabs que determina ls duples i el aclaparament.

Que 'l Deu dels Modernistes t' il·lumini i t' guardi de portar blaus. — AMEN.

ROSSENDO PONS

republicana, jurant davant de la sepultura de aquells valents, conformar la conducta del partit en l'heròic exemple que varen darnos.

L'element jove del partit republicà barceloní's proposa realitzar una activa campanya de propaganda revolucionària.

Molt, moltíssim ens complaurà que 'ls joves republicans realitzin aquest propòsit.

El vigorós partit republicà del any 68 va formar-lo l'ardor y l'entusiasme del jovent propagandista.

En el camp de las ideas progressivas, casi sempre 'ls arbres més tendres son els que donan millors fruits.

Els boers van celebrar la nit de Nadal, clavant una pallisa tremenda a una forta columna britànica.

El campament que ocupaven els inglesos, sigui pres per sorpresa. Els que tractaren de defensarse quedaren morts ó ferits: els restants caygueren presoners. ¡Un copo complet!

La noticia, comunicada pel mateix Lord Kitchener va produir a Londres una terrible impressió. Els partidaris de la guerra, més excitats que may, demanar a crits que s'enviïn nous reforços al Africa del Sud.

Si 'ls troban y 'ls hi envían els boers dirán de prompte:
—Que vajin venint inglesos y 'ls arreglarém els comptes.

El govern nombra de R. O. els alcaldes de las principals poblacions d'Espanya. Y pot ben dirse sense temor d'equivocarse:—Quan el govern nombra de R. O. a un alcalde, ho fa perque l'Ajuntament a qui ha de presidir no 'l nombraria si la designació de alcalde's deixés a la lliure votació dels regidors.

De aquí'n sobreve un dualisme continuu en las Corporacions municipals y aquest dualisme dona lloch al desballestament de l'administració.

Per lo que respecta a Barcelona, encare succeeix una cosa pitjor, dat que 'l govern no sols nombra de R. O. al alcalde, sino fins als tinents d'alcalde, que han de presidir las comissions municipals.

Y que al ferho aquesta vegada no s'ha parat en brochs.

Al petit número de regidors fusionistas, restos uns del Ajuntament anterior, elegits els altres en las passadas eleccions, per obra y gracia de Santa Tupinada beneyta, a tots sense excepció 'ls ha fet tinents d'alcaldes.

N'hi ha que no tenen cara ni ulls; pero tenen barra, y ab aixó sols n'ha tingut prou el govern per obsequiarlos ab una vara.

Vaja, que ab aquesta conducta insensata, sembla que'n Sagasta n'ha tingut altre propòsit que 'l de donar rahó, forsa y prestigi als anacronismes catalanistas.

El poble barceloní ha mort al caciquisme. La resistencia del govern a resignarse ab la seva sort, l'afany que demostra de deixar insepult a un mort tan putrefacte y pudent, acabarà per produir una epidemia de nou género: l'epidemia de la indignació.

En Lerroux va denunciar en el Congrés una verdadera estafa de carácter clerical.

Morí a Arenys de Mar un ciutadà d'elevada posició deixant un legat de 100 mil pessetas pera fundar una escola laica.

Donchs bé, gracias al patronat constituït per l'alcalde, l'rector y el jutje municipal avuy s'están rupant els rédits de las 100 mil pessetas del legats els germans maristas, que sostenen ab ells una escola clerical.

Aixó vol dir que a favor de la culpable dessidia del govern, els caracs se riuen de tot: dels vius y dels morts.

ARTÉS, 30 de desembre

Ja fa algun temps que l'empresari del magatzem de las oracions, va fer treure tots els banchs de la iglesia, a fi de que tothom que volgués seure, hagués d'esquitxar tres céntims per cadira. Alguns per eximirse del tribut anaren a una capella contigua, ahont encare hi ha banchs; altres pujaren al cor, y ell tingué la barra de dir que la missa oïda desde la capella ó desde 'l cor no valia, y no feya cap efecte. Ultimament fins ha manat tancar el cor. De manera que será capás de declarar que la missa no farà efecte sino pagant els tres céntims. Y tindrà rahó: a lo menos farà efecte en la seva butxaca.

TARRAGONA, 29 de desembre

Se recordan els lectors de LA CAMPANA de aquell ensotanat a qui las monjas de la teula varen cedir un pis, al mateix convent perque l'habiti? Donchs ara s'ha descubert que te pensat pagarlashi aquesta fina atenció. Aixís va dirho a uns nebots forasters que l'altre día anaren a visitar-lo:—«Jo 'us rebré a casa ab molt gust, sempre que vinguen; pero no confieu en res el día que me'n vaji de aquest mon.» Y es que tot lo que té vol que sigui per las amables monjetas de la teula.

CAPELLADES, 28 de desembre

En la vetllada que's celebrà 'l día de Nadal en el Círcul del Porvenir, un petit coro amenisà 'ls intermedis, cantant algunas pessas que 'l públic rebia ab aplauso. Pero a lo millor rompé 'l coro ab una mastreca, qual lletra escrita ex-profés, passava de tal modo de satírica que resultava una verdadera grosseria tirada en cara de La Lliga, societat constituïda de poch, y composta de gent de tota mena com todas las societats. Sobre no guanyar res una societat que comporta 'l desbordament de personalismes y contribuïx a enterbolir l'educació que deu procurarse als socis, molts dels quals, diguis lo que's vulgui no están conformes ab aquestas llibertats si no patrocinadas, toleradas per la Junta, es inqüestionable que pert molt en serietat, y fomenta el lema jesuítich: «divideix y vencerás.»

EL SUCCÉS DEL DÍA

L'ABNEGACIÓ DE UNA MONJA

A HONT menos se pensa s'alsa... ¿una llebra?... No senyors, una colometa, una blanca coloma del Senyor. Un periódich ho ha contat, y no 's parla d'altra cosa a Barcelona.

Es el cas que la senyora de una casa aristocrática va caure gravement malalta. Y com la familia es de aquelles piadosas, perque avuy, venturosament, l'aristocracia, la fortuna y la religió viuen estretament agermanadas ab gran contento y profit de las ordres monásticas, quan vingué l'hora de assistir a la malalta, en aquelles llargues nits de vetlla y exquisits cuydados, acudiren a un de aquests convents de monjas, que facilitan enfermeras a las casas ben reputadas y que poden pagarho.

La germaneta que 'ls tocà en sort, sigui rebuda allí, com un àngel del cel. Y ho era a fé per la seva joventut, per la finura del seu cutis, per la seva bellesa pudibunda y recatada. Una flor de convent exhalant místichs perfums de resignació dolsa, de caritat inagotable: tal era la monjeta.

Y mentres la malalta creya haver trobat ab la sola presencia de aquell serafí, la meytat lo menos de la

curació, 'l seu marit, la llambregava ab ulls cobdiciosos, exclamant pel seus endintres:

—Mare de Deu... Mare de Deu y qu'es caya aquesta monja!

Motius tenia de sobra pera quedarne prenat desde 'l primer moment. Educat quan era jove en els jesuitas, conservava en la sanch aquelles inflamacions abrusadoras que indueixen al home de cor y de bon gust a adorar a Deu en las sevas criaturas mes hermosas.

Cert que tenia la dona propia; pero una dona sola no li bastava. Conegut en els Circuls aristocráticos per las sevas aventuras amorosas, solia pagar ab continuos disgustos a la propia, 'ls plabers refinats que's cobrava ab las demés. Era un marit calavera en tota la extensió de la paraula... Un verdader Tenorio. Per acabarho de ser li faltava sols la conquista de una monja.

Y la malaltia de la seva esposa, y la pietat acendrada de la seva familia van portarli la monja a casa, a domicili, estalviantli la molestia y 'ls perills inherents a l'escalo de un convent.

Cor que vols, cor que desitjas.

Y ara 'l lector imagnis si pot, las nits de vetlla, en que tota la familia descansava refiada de que la

monja fora per la malalta com un àngel vigilant y gelós, enviat per la divina providencia.

Tothom dormia, tothom, menos el marit.

Y la dolsa monjeta, sense entendres de feyna, passava la llarga vetllada, que se li feya curta com una exhalació, del gabinet reservat ahont el marit li descapdellava el fil daurat de la seva passió, a la cambra de la malalta, suministrantli carinyosa, ara la cullereta de medicina, ara la tasseta de caldo, seguint ab rigurosa puntualitat la prescripció facultativa.

¡Qué gran es la religió que dona forsa pera atendre a tan complicadas exigencias!

Si, senyors: per mica que la meditin veuran que's fa digna de la major admiració aquella piadosa y compassiva esclava del Senyor, que a un temps atenia al cor malalt del marit y al cos malalt de la muller, sense que aquesta pogués may endavinar ni traslluhir en son místich semblant, ni un sol vesllum de l'ocupació que fora de aquella cambra la tenia entretinguda.

—¿Qué fa germaneta,—vá preguntarli un día—tot el temps que permanece fora del quarto?

—Reso per vosté—vá contestar la monja.

—Qué Deu li pagui.

S'acostava Nadal: no se si pels cuydados ó pels

Actualitats

Dibuix de Mariano Foix

—¿Tot aixó portan els Reys, pare?

—Sí; pero no més deixan cosas als primers pisos: als quarts y quints no hi arriban.

resos de la sor, la malalta estava fora de perill. Ja quasi no era necessari que la bona religiosa perdés més nits assistint-la.

Y l'home, preveient que anavan a acabar-se aquelles horas delictoses de confiansa y de misteri, estava desesperat, boig, frenètic, perdut. Era capàs de cometre un' atrocitat.

Ara diguin: ¿Qué havia de fer aquell àngel davant de aquest nou malalt?

Un sacrifici heròic. Y va fer-lo.

Caritativa fins a un grau sublim que la maldat humana y l'esperit de impietat propi dels nostres temps no son capassos de comprendre, va avenirse a fugir ab ell.

Y ab ell va escapar.

No hi ha que dir si l'henorio trastocat arrambaria ab tot lo que pogués: diners, valors, fins las joyas de la seva esposa, ansiós de passar en companyia de la seva abnegada amiga unas felissas festes. No se sab si las joyas conjugals se las emportaria pera ferne quartos ó per adornar ab ellas, com a una reyna, a aquell àngel de abnegació y amor... al pròxim, que acabava per fersé tota seva... ab la santa idea de salvarlo.

Perque a mi que no m'ho diguin.

Quan una monja, una santa filla de la caritat, s'ayé a sacrificarlo tot, fins el triple vot de pobresa, obediencia y castedat, ningú m'ha creure que ho pugui fer per res de mal y molt menos obehint las sugestions del esperit maligne.

Si ha penjat momentàniament els hàbits a la figura, seguint a un home casat, libidinos y de malas costums, no pot haverho fet sino ab l'idea de convertirlo, de tornarlo pel bon camí. Ella l'amoixarà, ella li farà perdre tots els ressabís de Tenorio, ella l'tornarà un dia ó altre al domicili conjugal, en tota la puresa de las bonas doctrinas, que quan era jove, varen imbuirli ls pares jesuitas; convertit en un nou Sant Lluís Gonzaga.

No tenen, donchs, motius d'escandalisarse, els que parlan aquests dias, tot fent escarafalls hipòcritas, de la fugida de una monja ab un senyor casat. Esperin el final de l'aventura y s'edificaran.

Y llavors veuran així mateix com LA CAMPANA DE GRACIA, quan convé sab sortir a la defensa de las ordres y personas religiosas infamement ultratjadas.

P. DEL O.

UN PESSEBRE MODERN

Un vehí de la escala, en Peret Mestre, a qui tot just coneix, va cridar-me ahir vespre ab molt empenyo y va dir-me:—Pepet, vingui a veure 'l pessebre que a la cuyna está guarnint el nen; será un pessebre com no 'n vourá gayres artístich y modern; vosté que te gust—¡Gracias!—Vull que vegi la trassa del baylet.

Vaig entrarhi gustós sols per complaure a aquell pare model y tinch de confessar que m'va sorprendre perque efectivament, alló-será un pessebre progressista y principi de siecle. Entremitj d'una pila de rarsas s'hi destaca un *chalet* hont s'hi llegeix ab lletres descaradas: *Gran-Restaurant Hôtel*. Després, fiantse el nen sota 'l tablado, estira un cordillet y veig sortir d'aquella *Rabassada* cap a Betlém corrents, un *automóvil* y un *tranvia electrich* que li van portá els Reys.

Boy contemplant aquelles *pessebrallas* vaig veure que 'n Peret un riu y una cascata construía, ben enginyós per cert, ab una dutxa... aixó ab que las senyoras fan la seva *toilette*; y rientse dels tráfechs del seu *papa*, revelant son talent:—¿Per fe un *riu*, tantas cosas necessitas?—preguntava el marrech:

—¿Que li sembla,—va dir-me aquell bon home:—d' aixó quan será llest? Y jo passant la porta:—¿Sab que m' sembla? Escolti el meu parer: Ja que fá ana' als pastors en *automóvil* a adorar al Nen-Deu, la *estrella* que pel bon camí acompanyi als tres Reys d' Orient, en lloch de ser de llaua platejada te de ser del *Edén*: Y no hi posi pas palla, senyor Pere, al jas del Jesuet: Posihi un lit de Viena modernista ab pabelló y *sommier*.

PEP LLAUNÉ

¿QUINS camins deuen seguirse l' any 1902?

Confessemho: el *Liberal* ens ha guanyat per má. No li guardem per 'xó el més mínim rencor.

Consti no obstant que teniam molt avans qu' ell l'intenció de fer als nostres conspicuos la pregunta que va a dalt d'aquestes ratllas, y que al anticipar-se'ns, l'apreciable diari ens ha aixafat moralment la guitarra y 'ns ha desbaratat el nostre hermós pensament. ¡Qué hi farem! Percances del ofici.

Ab tot, com teniam ja alguns treballs fets, entre ells una extensa llista de las personalitats a qui pensavem dirigirnos, tant perque aquests treballs no 's perdin com pera satisfer la legitima curiositat dels nostres lectors, donem a continuació las respostas que de fixo ens haurian enviat ditas personas al rebre la nostra pregunta *¿Quins camins deuen seguir-se l' any 1902?*

Com pot veure's, entre las personalitats d'aquí y de fora que anavam a interrogar, n'hi ha algunas de las que també ho han sigut pel *Liberal*. Es una coincidencia com un' altra, que 'l lector s'explicará fàcilment. En cunbi n'hi ha molts, de las quals, casual ó deliberadament, sembla que l' il·lustrat diari del carrer Nou se 'n va olvidar.

Y prou preambul. Végimse ara las respostas que probablement hauriam tingut l'honor de rebre, de no havernos el *Liberal* esbullat el marro adelantant-se'ns de dos ó tres dias.

¿Quins camins deuen seguirse aquest any? Els mateixos que l'any passat. De casa, dret a l'arcal·dia; de l'arcal·dia, corrent a Sant Martí; de Sant Martí, trotant a la Creu Cuberta; de la Creu Cuberta, galopant al Born; del Born, volant a la plassa de 'n Rovira... ¡Hala, hala, hala!

JOAN AMAT Y SORMANI
Aralde primer

Perseguir enérgica, implacable, encarnissadament el joeh; pero fomentar tot lo possible l'us de las joguinas.

BENET ESCALER
Fabricant de ninas y carrilets de llaua

Lo qu' en primer lloch se necessita es suprimir els xiulets.

EDUARD DATO
Ex-ministre xiulat

Aquí 'l gran camí es anar sempre al darrera de 'n Collaso y en Comas y Masferrer. D'aquesta manera, sense ser barceloní, sense coneixe Barcelona, sense tenir res que veure ab la ciutat comtal, s'arriba a ser regidor y fins se pesca la primera vara de tinent d'arcalde. ¡Que ja es pescar!

M. FABRA LEDESMA
Advocat y fusionista

Fet y fet, el millor camí es el del manicomi. Si al fi y al cap tots hi hem d'anar a parar, ¿per qué no anarhi ja desseguida?

J. GINÉ Y PARTAGÁS
Metje... que coneix el panyo

Per ara, no sé altre camí que 'l de casa al ministeri. Quan aixó s'acabi, tornarem a Mallorca, tornarem a Sant Quintí, tornarem... allà hont convingui.

VALERÍA WEYLER
Ministre y excursionista

Las pantorrillas me fan mal. No estich per caminar.

M. PLANAS Y CASALS
Senador y cachib en quarantena

Aixó, aixó es precisament lo que pregunto sempre. ¿Quins son els camins que deuen seguirse... pera arribar al poder? Els hi probats tots, y per ara... ¡ni un alma!

F. ROMERO ROBLEDO
Diputat y barrat vitalici

Treure la cédula, vigilar l'home, (1) guardar la médula y... poca broma

J. COLLASO
Jefe (?) del fusionisme barceloní

¡Oh! Bé, sí, pero, de tots modos, el cas es que, en fi, siga com siga, vamos...

JOSEPH COMAS Y MASFERRER
De la mateixa ganaderia

Jo no veig altre camí que fer un nou empréstit de mil milions.

ANGEL URZÁIZ
Ministre de Hisenda

¿Camins a n' aquesta hora?... ¡Música, musical... MANUEL GIRONA Senador y violinista

Entench jo que 'l millor camí es el que un servidor segueix. Del ministeri a la presidencia del Congrés; de la presidencia del Congrés, a la del Govern...

S. MORET Y PRENDERGAST
Polítich d'ofici

Callar, callar, ¡callar sempre! En boca tancada...

SEBASTIÀ TORRES
Diputat y persona reservadissima

Camí, camí... ¿Ca-m'importa a mi tot aixó que passa?

NICOLAU SALMERÓN
Torres accidental

Devegadas penso que 'l gran camí es la cria de toros; després se m'figura que val més protegir la Marina; al poch rato se m'ocurreix que lo que convé es presentar la dimissió, y per fi de festa trobo que lo més práctic es anar tirant... y cobrant.

DUCH DE VERAGUA
Ministre y ganader

(1) Suposem que l'home deu ser en Roig y Bergadá. (Nota de la Redacció.)

Si no m'donan el poder a mi, tots els camins son prou dolents.

DUCH DE TETUÁN
Nulitat de primer ordre

Paternitat, Maternitat, Caritat... Bonica combinació ¿veritat?

S. PEY ORDEIX
Capellá y autor dramátich

El millor camí es el de casa. Jo me n'hi entorno.

BASSILI PARAÍSO
Diputat desenganyat

Que continúhin tirantnos gats morts. ¿Cóm no? ¿No va ser el gat mort del Nou Retiro lo que va fer nos sortir victoriosos de las urnas?

Una dotzena més de gats morts, y 'l nostre triunfo es segur.

BARTOMEU ROBERT
Diputat per desenganyar

¡Tot es inútil! Aquí no anirem bé fins que 's confíhi la direcció de la cosa pública a homes d'altura, com un servidor.

J. TORT Y MATORRELL
Advocat y propietari

Pels polítichs que 'ns han deshonrat, explotat y escarnit ¿no seria 'l millor camí el de Ceuta?

LA OPINIÓ PÚBLICA
Molt senyora nostra

L' ANY NOU

DESPROPÓSIT FILOSOFICH, EN UN ACTE Y EN VERS

Personatjes: L' ANY NOU, el Progrés, la PAU y la HONRADÉS.

Lloch de l'acció, qualsevol. Época, actual. Hora, las 12 de la nit del 31 de Desembre.

Al alsarse 'l teló, l'escena está ocupada pels tres últims personatjes, que a la quènta esperan a algú.

L' ANY NOU (apareixent per escotilló, com el Dimoni dels Pastors:—)

Ya estoy aquí, amigos míos.

EL PROGRÉS, LA PAU y LA HONRADÉS (d' coro:)

¡Salut! Pero aixó es copiat;

aixó ho d'fu Don Juan Tenorio.

L' ANY. ¿Ho d'fu? Bueno; m' es igual.

De totas maneras, consti que arribo ab puntualitat;

lo qual, tractantse d' un sigle en qu' es moda arribar tart,

crech que mereix un aplauso.

EL PROGRÉS. Has d' arreglar-te ab la claq' si vols aplausos, querido;

avuy, com no sigui untant, no s' aplaudeix ni al Sant Pare.

L' ANY. ¿De veras? ¡Ay, ay, ay, ay!

¡Si que l' he feta ben bona!

(Cómo está la sociedad)

També es copiat aixó, mestre.

EL PROGRÉS. (Arronsant las espallitas)

En fi, anant de dret al gra,

sapigueu que soch l' Any nou y que desde aquest instant

preneh possessió del meu cárrech,

seguint las ordres de dalt.

L' HONRADÉS. Y bé, quin programa portas?

L' ANY. ¿Programa jo? No 'n duch cap.

Tota la meua política

s' ha de vení a condensar en dugas fórmulas vellas

d' infalibles resultats:

l' una: que rodi la bola,

l' altra: me 'n rento las mans.

LA PAU. ¡Ah! No pot ser aixó, Any nou.

Éts director general dels assumptos de la terra,

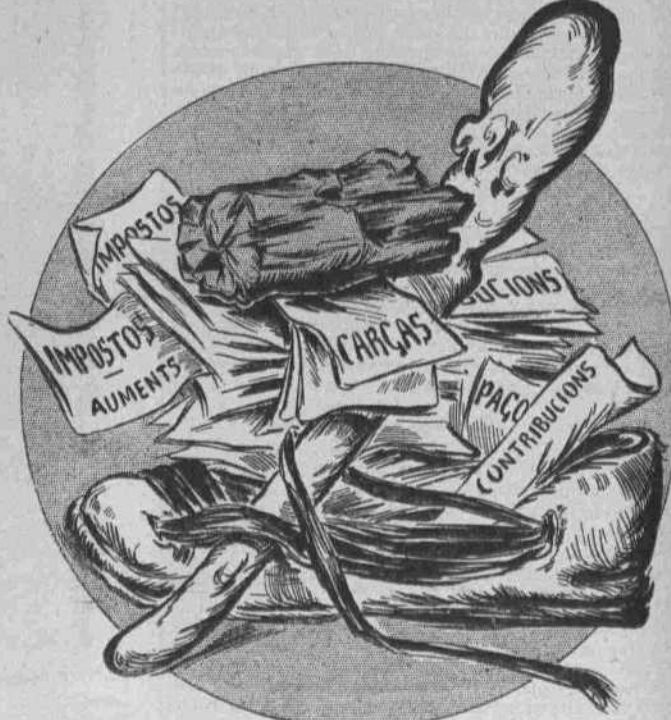
Lo que cada any solen portar els Reys

A la bota militar

A la sabata del clero.

A l' espardenya del poble.

Dibuix de J. L'opart

y has d' estar físcalisant
día y nit els nostres actes.
¡Ah, sí?

L' ANY.
EL PROGRES.
L' ANY.
LA PAU.

¡Vaya! ¿Això no sabs?
Ni un borrall! Feume'n dos quartos.
Es molt senzill. T'ú demà
pegas llambregada al mon
y dius: Això està torsat,
¡que s' adressi desseguida!
Això es un acte ilegal,
¡que s' fassi com la llei mana!
Això es una iniquitat,
¡a esmenarla incontinenti!
¿Ho entens?

L' ANY.
EL PROGRES.
L' ANY.
EL PROGRES.

(*Rhent.*) ¡Si es d' alló més clar!
Voleu, es una paraula,
que agafi l' humanitat
y us la deixi arregladeta
y com nova, ¿eh?

L' HONRADÉS.
EL PROGRES.

Ecco li què.
Per estalviar-te amohinos,
nostaltres, si no t'ab mal,
ja t'indicarem la pauta
de lo que has de fer.

L' ANY.
EL PROGRES.

(*Ab sorna.*) Veyám.
Has de procurar que 'ls homes,
desviantse del camí errat
que han recorregut fins ara,
consagrin els seus afanyes,
no s' envellir en quatre días,
sino a aprofitar l' esclat
de las invencions modernes
per donar-se un benestar
y far del mon que 'ns aguanta
un paradís terrenal.

LA PAU.

Després d' això, cal que miris
de curar a l' Humanitat
del vici lleig de pegarse.
¡Prou guerra!—diga, —¡Prou sanch!
Si una qüestió de terreny
ó d' aygua, ó de dignitat,
ó de rals ó d' amor propi
us separa ¿qué mes pla
que nomenar sis ó set àrbitres
que resolguin enraonant,
com sol fesse entre personas,
el litigi?

L' HONRADÉS.

Y per final,
t' encomano que t' esforis
en fé als homes més honrats
de lo que ho son avny día,
procurantlos inculcar
las moltes virtuts que 'ls faltan
é inclinarlos al treball,
pedra angular hont s' apoya
tot l' edifici social.
¿Heu acabat els discursos?
Sí, senyor.

L' ANY.
LA PAU.
L' ANY.

Pues bé, germans,
son tres baligas-balagas,
tres ximplés, tres cap-cigranyes.
¿Us penseu que l' Any tal volta
porta un remey amagat
per curar de cop las nafres
del pobre género humà?...
Si 'ls homes son uns salvatjes,
si troban gust vessant sanch,
si en lloch d' anhelar la ditxa
disfrutan badantse l' cap,
si no tenen gayres modes
ni massa amor al treball,
digueume ¿de quí es la culpa?
¿Es dels homes ó es dels anys?
Bé, pero tú...

L' ANY.
EL PROGRES.
L' HONRADÉS.

¿Jo? ¡Ara baixant!
¿Que 'ls homes volen sé honrats?
Ho celebraré de veras.
¿Que 's resolén a deixar
els seus vells hàbits de mandra?
Molt bé. ¿Que arreglan en pau
sos plets y sas diferencies?
Perfectament arreglat.
Pero ¡pensar que jo ho fassit!
¡Esperar que jo, un pobre any,
els arrenqui la mal' herba
qu' ells no saben arrencar,
y dels homes ne tregui àngels
per medi d' un joeh de mans?
L' Any —grabeu en la memoria
aquesta immensa vritat—
no vé al mon a fer miracles,
ni a arreglar res ni a curar:
vé aquí a passar dotze mesos,
sentint, mirant y callant,
no com a rey ni com a amo,
com a espectadór imparcial.
Conque, crech que ab lo dit basta:
hasta la vista companyos.
(*Se'n va pel foro.*)
¡Mireu-los, per ser tan jove!
¡Recristina!
¡Ens ha colgat!...
(*Teló ràpid.*)

C. GUMA

UNA OBRA POPULAR

CARIDAD drama en quatre actes del Sr. Pey y Ordeix

En el teatro del Circo, davant de un concurs
molt numerós va estrenarse dissapte de la
semana passada l' nou drama que ha donat
a la escena l' no sabém si dirli encare Reverent Pey
y Ordeix.

L' assumpto de l' obra està basat en las persecu-
cions de que anys enrera va ser objecte un virtuos
sacerdot, gloria de las lletres catalanas, per part de
una aristocrática familia, secundada per un prelat de
la Iglesia y per la Companyia de Jesús. Encare que
algun de aquests personatjes ja no es deaquest mon,
el Sr. Pey y Ordeix, aquesta vegada ha treballat so-
bre carn viva y palpitant. Qui li piqui que s' ho
rasqui.

Causa indignació 'ls medis infames de que va va-
lense la hipocresia y la concupiscencia pera atormentar
a un home de bé, arribant al extrém de ferlo
passar per boig, els uns pel temor de que pogués
revelar terribles secrets de familia y ser cregut, els

altres per suplantarlo y aprofitarse de la influencia
que aquell exercia dintre de una familia acaudalada
y envenenada pel virus del fanatisme religiós.

Tots aquests medis apareixen en el drama del
Sr. Pey, ab la deguda transparencia. La figura del
Marqués co reat pels remordiments, víctima en certa
manera de la implacable llei de herencia, que fa
recaure sobre els fills, els pecats dels pares; la de la
Marquesa, que no sab com conciliar sas aficions de-
votas ab las imposicions de la vida social que l'
obliga a presentarse a una festa, escotada; la del
jesuít canalla y acomodaticí; la del bisbe calculista
y ple de egoisme; la del secretari que balla al só que
li tocan pel compte que li té; la de l' antiga cam-
brera, que havent vist destruhir brutalment son pri-
mer amor, s' entrega a la vida de las donas perdu-
das; la del fill de una familia arruinada pel difunt
marqués, que ha vingut a parar a limpia-botas; fins
l' estatua, que com un sarcame, s' aixeca en una
plassa pública, y que sense dir res, sembla ser el
protagonista de l' obra... y al costat de aquests per-
sonatjes el sacerdot piados, integerrim, víctima de
la maldat y de la hipocresia, son els elements que
integran el drama *Caridad*, excitant de una manera
poderosa l' interés del espectador.

Adoleix l' obra de certes inexperiencies: l' acció
no està sempre conduhida ab la deguda seguretat,
hi ha entradas y sortidas de personatjes poch justi-
ficadas, alguna incongruencia, també algun conven-
cionalisme; pero ab tot y aquests defectes, s' imposa
y 's fa aplaudir per l' intenció qu' entranya; per la
sátira implacable que l' anima, per l' accent vibrant
de alguns parlaments condemnant vicis y maldats
que s' am agan a la sombra de la omnipotencia del
diner y de la farsa religiosa.

La sola idea de que 'ls diners mal adquirits no
serveixen pera res, ni pera fer caritat, quan el que
la fa 's proposa recobrar inútilment la tranquil-
litat de conciencia, es una troballa, que ella sola basta
pera donar vida, calor y interés a una obra dramá-
tica. Fa més mal una vida de corcor, que una punya-
lada.

Ab molt bona voluntat siguié representada l' obra
pels modestos artistes del teatro del Circo, veient
son treball recompensat pels calurosos aplausos del
públic, compost en sa immensa majoria d' elements
populars. L' autor, cridat a las taulas al final de tots
els actes, aparequé vestint la sotana y l' manteu, y
fou obligat a dirigir curtas paraulas al auditori.

El públic ven ab gust que l' batallador sacerdot
posi cátedra de sátira moral en el teatro. Serveixi
això de compensació als de la seva classe que tant
abusan de l' anomenada cátedra del Esperit Sant,
difundint la intolerancia, l' odi y l' fanatisme reli-
giós.

Y visca la llibertat, que permet que un capellá,
tiri tan briós el manteu al toro del clericalisme!

J.

LA PEGA

¡Pobre Corneli de Banyolas
mireu que n' es de desgraciad!
Ni ho y difunt la seva dona
ha sapigut deixar-lo en pau.

Naturalment, per 'xó, com qu' ella
pot ser no te vintiquatre anys
y ell es un home ple de xacras
que pels xeixanta nou ja vé,
ella procura trobá ab altres
aquella ardencia y aquell flam
que vol y busca en la gent jove
y que l' marit no li pot dar.

El bon Corneli no 's conforma
en que li fassin pipa y pam
y arma a la dona tals escándols
que lo de dalt va sovint baix;
pro la mulier, que no 's diu Llúcia,
naturalment may ne fa cas
y continúa esgarriantse
ab qualsevol en tots instants.

Convensu qu' ella no te cura
y no volguent viure enganyat,
el bon Corneli determina
amortisantse retirars'.

Perque no 's trobi d' ell ni rastre
y no teni una mort vulgar
va aná a tirarse de cap dintre
d' una caldera de fer gas.

Pro ves si es pega la del home
que naix talment predestinat,
que convertit en fluid llumínic
va aná a sortir fet hermós flam
dintre l' arcoba de sa casa
a l' hora justa en que abressats
sobre el seu propi lliit s' estavan
la seva dona ab son amant,

DELFI ROSELLA

No podrà dirse que de l' última legisla-
tura no n' haja sortit una cosa útil...
Util, sí, ja que no pel país, pels pares
de la patria.

En lo successiu tot diputat tindrà
dret a recorre 4,000 kilòmetres al
any en ferrocarril y en primera clas-
se. Per cada kilòmetro d' excés que
recorri, sols haurá de pagar 4 cèntims de pesseta.
De manera que ab menos de 32 pessetas, podrà fer
un viatge de Madrid a Barcelona.

Més barato, ni 'ls gossos.

No s' ha determinat si ab aquests viatjes gratu-

hits, hi anirà comprés també, l' restaurant, fonda,
café y cantina del transit.

Es una llástima que s' hajan descuidat de deter-
minarho.

Ja que 'ls pares de la patria ho fan tant bé, cal
tractarlos ab carinyo y donarlos tots els gustos.

Alguns periódichs de Madrid se dolén amarga-
ment de que las Repúblicas hispano-americanas,
quan han de resoldre alguna diferencia acudin al ar-
bitratje de Inglaterra, de Fransa, de qualsevol altra
nació, y may al d' Espanya.

—Y això—diuhen—qu' Espanya es la seva mare!
Per lo mateix qu' es la seva mare, no hi acuden,
perque la coneixen massa. La tenen per beata y
reaccionaria, y saben que may s' ha sabut enten-
dre... y està clar, no se 'n fian.

En Sagasta està incapacitat pera perseguir a *El País*
per las sevas campanyas antidinásticas.

Si no se 'n vol convencer repassi la colecció de la
Iberia, ahont hi trobará 'ls articles qu' escribia ell
contra Isabel II.

Y després, si té tant tupé, tállese'l y fassise'n fer
un dogal.

Llegeixo:

«Los dos partidos turnantes se han puesto de
acuerdo para aprobar la rápida aprobación de los
presupuestos.»

¿Partidos turnantes... ó tunantes?

Per la primavera próxima 's presagian grans
aconteixements.

¡La primavera! ¡L' estació de las flors!

Pero ¿serán tot flors realment? ¿No hi haurá algu-
nas espinas?

De la República francesa no podrà dirse que no
inspiri confiança.

Necessitava l' govern 265 milions de franchs, ha
obert un empréstit, y aquest s' ha cubert 24 ve-
gadas.

Las solas sumas depositadas pels suscriptors com
a garantía de serietat cmbreixen quatre vegadas la
cantitat demanada.

Y que allí no s' arreglan aquestas cosas ab bitllets
de aquells que, com aquí, imprimeix el Banch, a la
mida del seu gust. Tot es diner de aquell que brilla
y trinca.

La caricatura al extranger

Galanteria real. (Sistema holandés.)

(De Le Rire, de Paris)

Nosaltres cada dia estém més preocupats perque disminueixin las dimensions y l pes dels contribuyents espanyols.

Del *Evangelio* de Madrid:

«El Tribunal Suprém, en plet sostingut per un agent de negocis contra l cardenal Sancha, ha condemnat al arquebisbe de Toledo.

»Aquest senyor havia retingut molts mils de duros procedents de la fundació de la Verge dels Infants. Se l requeri perque ls entregués, y sent *prinsep* de la Iglesia va negarshi. Se l demandá davant del jutje y sent *primat* se mantingué en la *primada* de no restituir els milers de duros. S' entaulá un plet, y l cardenal Sancha apelant á grans influencias, guanyá l plet en primera y segona instancia.

»Mes per fi l Tribunal Suprém—á qui aquesta vegada cal aplaudir de veras—ha fet justicia condemnant al cardenal Sancha y obligantli á restituir aquest diner que *no era seu*, y qu' ell retenia en sas grapas arxiepiscopals.

»Ens alegrém de la sentència, lamentant sols que sigui de caràcter civil; perque dada la repetició de uns fets tan punibles per part del episcopat, creyém arribat el moment de que se ns ofereixi l saludable espectacle de veure una mitra entre dos tricorns.

Aixís ho diu el *Evangelio* de Madrid, que aquesta vegada ha parlat com... l *evangelí*.

Un industrial de Bruselas ha inventat una curiosa màquina... ¿de qué dirian? ¡D' embalsamar morts!

Els que l han vista funcionar asseguran que fa un treball perfecte, deixant als cossos ab el color que tenian quan eran vius, y ab els muscles elásticos y tous. Y lo més bonich es que ls embalsamaments practcats en gran escala, surten á uns sis franchs cada un.

Quina diferencia ab els procediments que s' emplean á Espanya!

A nosaltres l embalsamament de la institució monárquica ns ve á costar passo de nou milions de pessetas anuals.

¿Diuen que any nou, vida nova?
No tinc pretensions tan altas.
¡Nova vida!... Ja m contento
ab unas novas sabatas.

Amaguen bé las cullitas,
deseu depresa ls quartets:
apa, que un día d' aquestos
sembla que han de passá ls reys.

Hi escrit una carta als reys
en termes molt encomiásticos,
demanantlos, nó que vinguin,
sino al revés, que se n vagin.

Crits de desesperació,
gemechs, soroll de cadenas...
¿Qu' es aquest sacramental?
¡Ah, ja entench! Es que ls reys venen.

Esperava la visita
dels senyors reys, y ¡ay de mí!
trucan, y era l propietari
que venia á cobrá l pis.

Entre ls reys qu' están venint,
ne veig un... ¡Verge sagrada!
¿D' hont diable ha sortit aixó
tan denarit y tan magre?

Quan era petit, els reys
sempre m duyan cosas macas:
ara que ja soch un home,
lluny de durme'n, me n demanan.

¿Tan mateix es cert que ploras
perque ls reys may t' han dut res?
¡Tonto! Quan tinguis vint anys
ja t portarán un fusell.

L' infelís que may ha dut
botas, sabatas ni esclops,
diguen, en la nit dels reys
¿qué hi ha de posá al balcó?

Desa, nen, la sabateta,
qu' enguany no hi ha res per tú:
els reys saben que ton pare
va votar per en Lerroux.

El vicari del meu poble,
quan ensenya la doctrina,
al sé al sisé manament,
¡allí l sentiriau riure!

L. WAT

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—Ca-vi-la.
- 2.ª ANAGRAMA.—Nafra—Fransa.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Condesa de Sobradíel.
- 4.ª TERS DE SILABAS.—NO TA RI
TA PE TE
RI TE TA
- 5.ª GEROGLÍFICH.—Per russos, Russia.

Han endevinat totas 6 part de las solucions del número anterior els caballers: Jaume Carreras, Dos separatistas de La Rosa de Maig, J. Masseguer S., Una forquilla embarrassada, Antoni Feliu y M. Fuster.

L' Any Nou

—Senyors, aquí l tenen. Prénguinne la bona voluntat.

Dibuix de Apeles Mestres

XARADA

Fruyt que ve del extranger
hu-primer;
metall que sol ser valió
invers-dos;
la meva cosina n' es
doblat tres.

Al meu cosinet Pasqual,
que farà un any que ja es mort,
vaig portarli per recort
una bonica total.

E. ZOLA Y B.

ANAGRAMA

—El día que ab mí total—
deya en Pep á la Pilar
—al mitj dels tot, nena hermosa,
un fort petó t' vull donar.—

NOY DE LA ESTACIÓ

CONVERSA

—Si vols venir, Manela, dimars marxo á Cardona.
—¿A qué fer?
—A casament de mon germá.
—¿Quin, el Perico?
—No, el que fa poch que jo mateix t' hi dit.

FELIP BARATA

TRENCA-CLOSCAS

D. PERE ROS Y PENAS

Formar ab aquestas lletas degudament combinadas lo títul de un drama catalá.

ALBERTET DE VILAFRANCA

GEROGLÍFICH

MARGARIDA

DI DI

A

UN ANTI-CLERICAL

Caballers: Juanito, Jaime Carreras, Lerrouista, J. Masseguer S., ¡Ay, que m' animas!, Un que deixa l' estoix en banda, Francisco Terradas, J. Felip, Sebastianet, Jofre lo Pilós, Serafi Finchs y Finits, Un dependient, Llàrt Dols y Comp.ª, Sisran Lloc, Aleix Vidal, Enrich Llubes, Juanito y J. Asencio y M. Fusté: ¡Cá, no se nyors!

Caballers: A. Ribas LL., Joan Bebe, Pau Nafra, Cestí Matarrodona, Un del ayguardent, Róspis, Antoni Bonnom, Montserrat C., Bianchi: ¡Bé, senyors, bé!

Caballers: Lay: Vosté quan vol ho fá més entenimentat.—Tomás Freixas y Güell: Aixó de T' asseguro, y no es un vici, es un ripi com una catedral. Gracias pel sello catalanista; d' aquesta serie encare no n teniam cap.—E. Zola y B.: ¿Es dir que s' posa colorada? ¡Si que s' susceptible! Y per tan poca cosa; per una castellanada...—Ramón Sabates: ¿Qué es aixó? Sa mare hapbals seus precos...—Senyor, ¿per quan guardéu els terremotos?—Un llibertari de modos y vergonya: No ho hem entés ni ganas.—C. H. Xivixell: Aixís m' agrada; fassi com el senyor Coma, pocas y bonas.—Antoni Feliu: El sonet ens ha fet l' efecte d' una purga. Aniran dos trenca-caps.—Pere Picó: ¡Quin amor! Ja l' planyo. Molts cops no m' puch adormi fins que m' agafa un neguit... Vet aquí la picó del senyor Pere...—Rústich Bartoldo: No, senyor, ni pels ignocents hauria servit.—Noy gran: Son criaturadas que desdiuen del seu pseudonim.—J. Farrés Gairalt: El geroqlífich potser sí.—Joan Bonastre: El pensament, sí, está bé; la forma es lo que no va.—Cin-ko-ka: Lo que prometém, un' hora ó altra s' compleix. ¿Veu? Li prometém qu' aixó d' avuy no anirà; y, ja hi pot pujar de peus.—Eugeni Janer: Quina sintaxis y quina metrica més originals!—Joseph M.ª Recasens: Ho llegirém ab més calma.—Andresito: Son fets molt de qualsevol manera.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª